Az állami adó- és vámhatósági eljárásokra vonatkozó illetékszabályok 2019.

Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) szerint az adóigazgatási eljárás kérelemre vagy hivatalból indul. Az Air. alkalmazásában adóhatóság alatt az állami adó- és vámhatóságot is érteni kell, mely a Nemzeti Adó és Vámhivatal.
A hivatalból indult eljárás nem jár illetékfizetési kötelezettséggel. A kérelemre indult elsőfokú adóeljárások pedig – néhány kivételtől eltekintve – mentesek az illeték alól (ld. részletesen a 10. pontban).
Az adóigazgatási eljárásnál megkülönböztetünk első fokú eljárást (alapeljárás), másodfokú eljárást (fellebbezési eljárás) és rendkívüli jogorvoslati eljárást (felügyeleti intézkedéssel kapcsolatos eljárás) [a másodfokú és a rendkívüli jogorvoslati eljárás a továbbiakban együtt: jogorvoslati eljárás]. Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról a 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) rendelkezik.
Az adóigazgatási eljárási illeték tárgya az első fokú eljárás mellett a jogorvoslati eljárás, nevezetesen a fellebbezési és felügyeleti intézkedés iránti kérelem, illetve a végrehajtási kifogás elbírálásával kapcsolatos eljárás.

1. Az illetékkötelezettség keletkezése és a kérelem előterjesztése az adóigazgatási eljárásokban

Az eljárási illetéket az állami adó- és vámhatóság eljárásáért kell fizetni, ezért az ilyen eljárás igénybevevője állampolgárságtól függetlenül köteles illetéket fizetni, kivéve, ha nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. Az eljárási illetékkötelezettség az adóigazgatási eljárás megindítása iránti kérelem előterjesztésekor keletkezik, mely fizetési kötelezettség mind a természetes személyekre, mind a jogi személyekre egyaránt kiterjed.
Elektronikus úton kezdeményezett eljárás esetén az eljárási illetéket az eljárás megindítását megelőzően banki átutalással vagy – a technikai feltételek megléte esetén – az elektronikus fizetési és elszámolási rendszeren keresztül történő fizetéssel kell megfizetni. Ha ez nem történik meg, akkor az eljárási illetéket legkésőbb az ügyazonosító ügyfél általi megismerését követő munkanapon kell megfizetni.[1]

Az eljárást megindító kérelmet az adózó írásban vagy elektronikus úton, illetve szóban is előterjesztheti. Az adóügyek elektronikus intézésének részletes szabályait az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Adóig. vhr.) tartalmazza. (Az adóhatóság telefonos ügyintéző rendszeréről a 33. számú információs füzet szól.)
Az Air. 36. § (4) bekezdése szerint az állami adó- és vámhatóság elektronikus úton tart kapcsolatot azzal az adózóval, aki (amely) havi adó- és járulék bevallásra, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény szerinti összesítő nyilatkozat vagy összesítő jelentés benyújtására kötelezett, illetve az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény alapján elektronikus ügyintézésre köteles. (Az adóügyek elektronikus intézéséről a 32. számú füzet szól.)
A szóban vagy írásban előterjesztett kérelmeket az illetékfizetés szempontjából körültekintő módon kell megvizsgálni és a beadványt aszerint kell minősíteni, hogy azok az adóigazgatási eljárás megindítására irányulnak-e vagy az ügyfél csak tájékoztatást kér az adóhatóságtól. A beadvány ilyen jellegű minősítését szükség esetén az ügyfél nyilatkoztatásával kell elvégezni.

[1] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 73. § (4) és (6) bekezdése.

ARCHIVUM

A tájékoztatást kérő beadvány ugyanis nem minősül adóigazgatási eljárás megindítására irányuló beadványnak, és így ezekkel a beadványokkal összefüggésben illetéket sem kell leróni. Az ügyfélszolgálati irodában vagy az adóhatóság hivatali helyiségében előterjesztett szóbeli kérelemről jegyzőkönyvet kell felvenni.

Ha egy beadványban terjesztenek elő több kérelmet, az eljárási illetéket kérelmenként kell megfizetni.[2]
Az illetékkötelezettség akkor is fennáll, ha az adóhatóság a kérelemnek részben vagy egészben helyt ad, vagy azt elutasítja, illetve az eljárást megszünteti – ide nem értve az illeték meg nem fizetése címén történő megszüntetést, valamint ha az eljárás megszüntetésének oka az, hogy a kérelem visszautasításának lett volna helye, vagy az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott üggyel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, és törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére.[3] Amennyiben az adózó a kérelmét az elsőfokú határozat meghozatala vagy a jogorvoslati kérelem esetén annak elbírálása előtt visszavonja, az illetékkötelezettség fennáll.
Az eljárás tárgyának, illetőleg az eljárás tárgya értékének az eljárás megindítását követő változása esetén, ha az eljárásért fizetett illetéknél több jár, a különbözetet meg kell fizetni, azaz ha az eljárás megindítását követően az adózó változtat a kérelmén és az érték emelkedik, ilyenkor az emelt mértékhez igazodik az illeték.[4] Az illetékkülönbözet megfizetésére az adóigazgatási eljárásban az adózót határozatban kell felhívnia a szervezeti egységnek, amelynél az eljárás folyamatban van.

2. Az alapeljárás illetéke

Az Itv. a jogalkalmazás megkönnyítése érdekében az első fokú közigazgatási hatósági eljárások igen széles körére egységes, átalány jellegű, ún. általános tételű eljárási illeték fizetését írja elő, melynek mértéke 3000 forint.[5] Illetékköteles például az adó- és értékbizonyítvány kiállítása iránt kezdeményezett eljárás.
Az első fokú állami adóigazgatási eljárások közül a fizetési könnyítésre (halasztás, részletfizetés) és az adómérséklésre irányuló eljárásért[6] a gazdálkodó szervezeteknek 10 000 forint illetéket kell fizetniük. A természetes személyeknek – ideértve az egyéni vállalkozókat is – az ilyen eljárások után illetéket nem kell fizetniük. Mentesül az illeték alól az Art. szerinti megbízható adózó által az állami adóhatóságnál kezdeményezett automatikus részletfizetésre irányuló eljárás.[7]
Az Art-ban és az Air-ban meghatározott adóhatósági igazolások illetékmentesen kérelmezhetőek.[8]

[2] Itv. 31. § (3) bekezdése.
[3] Itv. 28. § (2) bekezdése, melyet az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő törvények és egyes egyéb törvények módosításáról szóló 2017. évi CLIX. törvény 9. § 1. pontja módosította. Hatályos 2018. január 1-jétől.
[4] Itv. 30. § (2) bekezdése.
[5] Itv. 29. § (1) bekezdése.
[6] Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 198-201. §.
[7] Itv. 29. § (8) bekezdése.
[8] Itv. Melléklet XXI. Cím 4. pontja.

APEHMUZEUM

3. Igazgatási szolgáltatási díjak az adóigazgatási eljárásokban

Nem tárgya a közigazgatási hatósági eljárási illetéknek az olyan eljárás, amelyet igazgatási szolgáltatási díjkötelezettség terhel.
Az adóigazgatási eljárásban ilyen – az általános tételű eljárási illetéknek megfelelő összegű (3000 forint) – igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni az adóazonosító jelet igazoló hatósági igazolvány kiadásáért, ha az új igazolvány kiadása birtokból való kikerülés (elvesztés, megsemmisülés) vagy megrongálódás miatt válik szükségessé. Az eltulajdonított igazolvány helyett kiállított új igazolvány után igazgatási szolgáltatási díjat nem kell fizetni.[9]
Igazgatási szolgáltatási díjfizetési kötelezettség alá tartozik például az ingatlanok forgalmi értékadatainak adatszolgáltatása, amelyet az adóhatóság kérelem alapján teljesít az ingatlanok forgalmi értékének megállapításához szükséges adatokat tartalmazó nyilvántartásból.[10]

4. Egyéb eljárásért fizetendő díj

Az adóhatóság által kérelemre lefolytatandó szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárás és az előzetes konzultáció az Art. 175. §-a alapján szintén díjköteles. A kérelem és az előzetes konzultáció díját a NAV Szokásos piaci ár megállapítás díja bevételi számlájára kell megfizetni, melynek száma: 10032000-01076143.[11] A kérelem előterjesztésére rendszeresített nyomtatvány neve: APIAC.
A *szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárás díja* annyiszor 2 000 000 forint, ahány oldalú eljárást kezdeményeztek. A díj fizetésére részletfizetés vagy fizetési halasztás nem engedélyezhető. Meghosszabbítás és módosítás iránti eljárás esetén a díj összege az eredeti eljárásban lerótt díj 50%-a. A kérelem elutasítása, illetve visszavonása esetén az állami adó- és vámhatóság a befizetett díj 85%-át a kérelmet elutasító, illetve az eljárást megszüntető végzés véglegessé válását követően haladéktalanul átutalja az adózó által a kérelemben megjelölt fizetési számlára. Ha az adózó az állami adó- és vámhatóság felhívására a kérelem elutasításának terhe mellett vállalja az eljárás során felmerült költségtöbblet megtérítését, az állami adó- és vámhatóság tételes kimutatással, különösen a ráfordított munka-, szakértői, illetve egyéb, az eljárás érdekében felmerült összes költség elkülönített feltüntetésével állapítja meg végzésben az adózó által fizetendő költségtöbbletet.[12]
Az *előzetes konzultáció díjának mértéke* konzultációnként 500 000 forint.[13]

5. A fellebbezés illetéke

Az első fokú adóigazgatási határozat elleni fellebbezés előterjesztésekor illetéket kell fizetni. A fellebbezési eljárás attól függetlenül illetékköteles, hogy az alapeljárás során történt-e illetékfizetés vagy sem. A fellebbezési eljárás illetékének mértékét az Itv. 29. § (2) bekezdése határozza meg attól függően, hogy az eljárás tárgyának értéke pénzben megállapítható-e vagy sem.

[9] A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény 10. §-a. (Az adókártya kiadását a 'T34-es számú nyomtatványon lehet kérni.).
[10] Art. 131. § (23) bekezdése és az ingatlanok forgalmi értékadatainak szolgáltatási rendjéről és az adatszolgáltatás igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 33/2007. (XII. 23.) PM rendelet. Az igazgatási szolgáltatási díjat a NAV illetékes megyei adó- és vámigazgatósága gazdálkodási számlájára kell megfizetni, az igénylésre rendszeresített űrlap IG01.
[11] Adóig. vhr. 116. § (1) bekezdése.
[12] Art. 175. § (1) bekezdése, Adóig. vhr. 116. § (2)-(3) bekezdése.
[13] Art. 175. § (3) bekezdése.

ARCHÍVUM

A tárgyi illetékmentesség a másodfokú eljárásban nem érvényesül, ezért a fellebbezési eljárásért – az adóhatóság által az adózó adószámlájának egyenlegéről készített értesítés tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslati eljárás [Itv. 33. § (2) bekezdés 30. pontja] kivételével – főszabályként illetéket kell fizetni.
Ha a fellebbezési eljárás tárgyának értéke pénzben megállapítható, akkor a fellebbezéssel érintett, vagy a vitatott összeg minden megkezdett 10 000 forintja után 400 forint illetéket kell fizetni, de legalább 5000 forintot és legfeljebb 500 000 forintot. Amennyiben a fellebbezési eljárás tárgyának értéke pénzben nem állapítható meg, tételes illetéket kell fizetni, melynek mértéke 5000 forint.[14]
A gazdálkodó szervezet – ide nem értve az egyéni vállalkozót – által az adóhatóságnál, illetve a vámhatóságnál kezdeményezett fizetési könnyítésre, adómérséklésre irányuló fellebbezés illetéke a fellebbezéssel érintett vagy vitatott összeg minden megkezdett 10 000 forintja után 400 forint, de legalább 15 000 forint, legfeljebb 500 000 forint, ha a fellebbezés tárgyának értéke pénzben nem állapítható meg, a fellebbezés illetéke 15 000 forint.[15]

Értékhez igazodó fellebbezési illetéket kell fizetni például az alábbi másodfokú adóigazgatási eljárásokban:
– adófizetési kötelezettséget megállapító határozat elleni fellebbezés,
– mulasztási bírságot kiszabó határozat elleni fellebbezés,
– adómérséklési/elengedési ügyben hozott határozat elleni fellebbezés,
– fizetési halasztást, valamint részletfizetést pótlékkötelesen engedélyező határozat ellen benyújtott fellebbezésnél, ha a fellebbezés a pótlék összegére irányul.

Az értékhez igazodó eljárási illeték alapja az adóigazgatási eljárásban az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke [Itv. 30. §]. Ez azt jelenti, hogy a fellebbezés benyújtása időpontjában megállapítható érték, vagyis a fellebbezésben vitatott vagy a fellebbezéssel érintett érték eltérhet az alapeljárásban szereplő értéktől, különösen:
– utólagos adómegállapítás esetén, ha csak a késedelmi pótlék és a bírság vitatott, a jogorvoslati illeték alapja a vitatott összeg;
– ha az adókülönbözet (adóhiány) jogszerűsége (az adóigazgatási megállapítás jogalapja) vitatott, a megállapított adókülönbözet (adóhiány) után kell a fellebbezési illetéket leróni;
– ha az adózó az adókülönbözet (adóhiány) összegét vitatja, továbbá kéri a bírság és a késedelmi pótlék törlését is, a fellebbezéssel érintett fizetési kötelezettség összegébe, azaz a jogorvoslati illeték alapjába nem számít bele az adóhiány (adókülönbözet) után járulékosan megállapított adóbírság és késedelmi pótlék összege;
– a megállapított késedelmi pótlék a fellebbezési illeték alapja, amennyiben a késedelmi pótlékfizetési kötelezettséget adózó fellebbezésében az eredeti esedékességtől eltérő időpontra kéri meghatározni [Art. 209. § (2) bekezdése].

Ha a vitatott összeget a fellebbező fél kérelmében pontosan nem jelöli meg, a fellebbezési eljárás során a fellebbezésre irányadó teljes összeg, tehát a kérelem alapjául szolgáló adó, pótlék, illetve bírság teljes összege az illeték alapja.

Adómérséklésre/elengedésre irányuló eljárás – a természetes személy és az egyéni vállalkozó adómérséklési eljárását is ideértve – során az eljárás tárgyának értékéhez igazodó fellebbezési illetéket – a fellebbezés tartalmától függően – az alábbiak szerint kell megállapítani:
– adó elengedésére (mérséklésére) irányuló kérelmet elutasító határozat elleni fellebbezés esetén az illeték alapja a teljes (elengedni kért) összeg,

[14] Itv. 29. § (2) bekezdése.
[15] Itv. 29. § (2) bekezdése.

ARCHIVUM

– az adó elengedése iránti kérelemnek részben helyt adó határozat elleni fellebbezés esetén a vitatott összeg az illetékalap,
– adómérséklés iránti kérelmet elutasító határozat elleni fellebbezés esetén az elengedni kért összeg az illeték alapja;
– adómérséklés iránti kérelemnek részben helyt adó határozat elleni fellebbezés esetén a kért és a törölt összeg közötti különbözet az illeték alapja.

Fizetési könnyítés iránti eljárásban a fellebbezési illeték a fellebbezés tartalmától függően értékhez igazodó a fizetési halasztást, illetőleg részletfizetést pótlékkötelesen engedélyező határozat ellen benyújtott – a pótlék jogszerűséget vagy összegszerűséget vitató – fellebbezés esetén. Az illeték alapja ilyenkor a pótlék teljes összege.

A fellebbezési eljárás tárgyának, értékének az illeték fizetésére kötelezett által történő – az eljárás megindítását követő – olyan jellegű megváltoztatása, amelynél fogva az illetékfizetésre kötelezettnek a lerótt illetéknél kevesebb összegű illetéket kellene fizetni, az illetékfizetési kötelezettségre nincs hatással, vagyis ilyen esetben – az Itv. 30. § (3) bekezdése értelmében – az illeték visszatérítésének nincs helye.

Tételes mértékű, azaz 5000 forint összegű fellebbezési illetékfizetési kötelezettség alá esnek például:
– számviteli hiányossággal kapcsolatos megállapítások sérelmezése, ha nem szabtak ki emiatt mulasztási bírságot,
– a rendelkező nyilatkozatok teljesítését érintő jogvitával kapcsolatos másodfokú eljárások,
– az adóregisztrációs eljárásban az adószám megállapításának megtagadása,
–
– természetes személy – ideértve az egyéni vállalkozó – fizetési halasztás, valamint részletfizetés iránti kérelmet elutasító illetve annak részben vagy egészben helyt adó határozat elleni fellebbezés.

A végzés ellen benyújtott fellebbezésért – az Itv. eltérő szabályának hiányában – 3000 forint illetéket kell fizetni.[16]
Abban az esetben azonban, ha a végzés csak a határozat vagy az eljárást megszüntető végzés elleni fellebbezéssel együtt támadható meg, és az ügyfél a határozat elleni fellebbezésben a végzést is megtámadja, akkor csak a határozat elleni fellebbezés illetékét kell megfizetni. Ha a kérelem több határozat vagy önálló fellebbezéssel támadható végzés ellen irányul, az illetéket úgy kell fizetni, mintha minden határozat ellen külön-külön kezdeményezték volna az eljárást.

6. A felügyeleti intézkedés illetéke[17]

A felettes adóhatóság kérelemre vagy hivatalból, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve a NAV-ot irányító miniszter hivatalból felügyeleti intézkedést tesz, ha az ügyben eljárt adóhatóság határozata, önálló fellebbezéssel megtámadható végzése (intézkedése) jogszabálysértő, vagy a határozat, az önálló fellebbezéssel megtámadható végzés meghozatalára (intézkedésre) jogszabálysértő módon nem került sor. A felettes adóhatóság, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve az állami adó- és vámhatóságot irányító miniszter nem tehet felügyeleti intézkedést, ha az adóhatóság döntését, illetve döntésrészét közigazgatási bíróság már elbírálta.

[16] Itv. 29. § (4) bekezdése.
[17] Air. 128. §.

ARCHÍVUM

A hivatalból indult felügyeleti intézkedés illetékmentes, a felügyeleti intézkedés iránt az adózó által előterjesztett kérelemért az Itv. 29. § (2) bekezdésében meghatározott – az 5. pontban leírtaknak megfelelő – illetéket kell fizetni.[18]

7. Illeték a végrehajtási eljárásban[19]

A végrehajtási eljárás során az adóhatóság, illetve az önálló bírósági végrehajtó 36. § alapján foganatosított törvénysértő intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása ellen az adós, a behajtást kérő, a behajtást kérő hatóság, illetve az, akinek a végrehajtás jogát vagy jogos érdekét sérti – a sérelmezett intézkedés vagy annak elmaradásától számított 15 napon belül – a végrehajtást foganatosító elsőfokú adóhatóságnál végrehajtási kifogást terjeszthet elő.[20] A végrehajtási kifogás illetéke 5000 forint.
A végrehajtási kifogás tárgyában hozott végzés elleni fellebbezés után 10 000 forint eljárási illetéket kell fizetni.

8. A másolat és kivonat, hitelesítés illetéke, másolatra vonatkozó illetékmentesség[21]

A közigazgatási hatósági eljárásban készített hiteles vagy hitelesítetlen másolat, kivonat általában illetékköteles.
Illetékmentes az a hitelesített vagy nem hitelesített másolat, amely illetékmentes eljáráshoz szükséges. A későbbi ellenőrizhetőség érdekében azonban az adózó nyilatkozata alapján minden, az adóhatóság által kiállított másolatra rá kell vezetni a felhasználás célját.
Magyar nyelvű másolat esetében oldalanként 100 forint, idegen nyelvű másolat esetében oldalanként 300 forint az illeték. A nem hitelesített fénymásolat illetéke oldalanként 100 forint.
Az adóbevallások másolatáért illetéket nem kell fizetni.
A már egyszer hitelesített másolatra, kivonatra vezetett olyan záradék, amely azt bizonyítja, hogy az eredeti iraton változás nem történt vagy azt kiegészítik, 1000 forint illeték alá esik.
Az ellenőrzés, hitelesítés vagy hozzájárulás céljából – jogszabály rendelkezése alapján – iratra vezetett hivatalos záradék illetékmentes.[22]
Az illetéket a másolat átvételekor az eredeti iraton illetékbélyeggel vagy átutalással kell megfizetni, de az Art. vonatkozó rendelkezése[23] alapján az adózónak az 1000 forintot el nem érő illetéket nem kell megfizetnie. Amennyiben a közigazgatási hatósági eljárási illetéket átutalással fizetik meg, az átutalás közleményrovatában az ügyfél nevét, lakcímét vagy székhelyét illetve – amennyiben ismert – az ügyszámot is fel kell tüntetni.

Az adóellenőrzés megállapításairól készült jegyzőkönyv, illetve az eljárás során készült egyéb jegyzőkönyvek illetékmentesek, azonban az adózó vagy az eljárás egyéb résztvevője által az átvételt követően – ismételten – kért jegyzőkönyv másolatának, kivonatának kiadása már a fentiek szerint illetékköteles.

ARCHÍVUM

[18] Itv. 29. § (3) bekezdése.
[19] Itv. 29. § (5) bekezdése.
[20] Avt. 24. § (1) bekezdése.
[21] Itv. Melléklet IV. Címe.
[22] Itv. 33. § (2) bekezdés 21. pontja.
[23] Art. 3. számú melléklet I/4. pontja.

Az adószámla-kivonat évente egyszeri – az Adóig. vhr. 22. § (1) bekezdésén alapuló – hivatalból történő kiadása nem jár illetékfizetési kötelezettséggel, mivel hivatalból indult eljárás esetén nem merül fel eljárási illetékkötelezettség.

Amennyiben az adóigazgatási eljárás során hitelesítésre kerül sor – ha a jogszabály kivételt nem tesz – másolat, kivonat, vagy fordítás után oldalanként 100 forint, iraton lévő aláírás után aláírásonként 500 forint az illeték mértéke [Itv. Melléklet VI. Cím 1. pontja].

9. Az adóigazgatási eljárások illetékének megfizetési módja

9.1. Az eljárási illeték megfizetése az állami adóhatóság illetékbevételi számlájára[24]

Az adóhatóságnál és vámhatóságnál indított eljárás – ideértve az elektronikus úton kezdeményezett eljárást is – illetékét, valamint az adóhatóság határozata, végzése és végrehajtási cselekménye ellen kezdeményezett jogorvoslati eljárás illetékét a NAV eljárási illetékhez kapcsolódó befizetések bevételi számlája (száma: 10032000-01076064) javára kell megfizetni, ha az eljárás nem tárgyi illetékmentes.
Az adóazonosító jelet igazoló új hatósági igazolvány kiadásával kapcsolatban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjat a NAV Adókártya kiadáshoz kapcsolódó igazgatási szolgáltatási díj bevételi számla 10032000-01079074 javára kell teljesíteni.

A pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózók az állami adó- és vámhatósághoz teljesítendő fizetési kötelezettségüket belföldi pénzforgalmi számlájukról történő átutalással kötelesek teljesíteni. A pénzforgalmi számlanyitásra nem kötelezett adózók az állami adó- és vámhatóság felé fennálló fizetési kötelezettségüket belföldi fizetési számláról történő átutalással, vagy készpénz-átutalási megbízással kötelesek teljesíteni.
Az adózó – pénzforgalmi számlanyitási kötelezettségétől függetlenül – az állami adó- és vámhatóság felé fennálló eljárási illeték fizetési kötelezettségét EFERhez csatlakozott pénzforgalmi szolgáltató házibank felületén keresztül illetve POS terminál útján vagy internetes felületen (VPOS) történő bankkártyás fizetéssel is teljesítheti.[25]

A bankkártya használatával történő elektronikus fizetés az adózó illetékességétől függetlenül, az adóhatóság kijelölt ügyfélszolgálatain – annak nyitvatartási ideje alatt – rendelkezésre álló POS terminál segítségével is lehetséges. (A bankkártyás fizetésről a 35. számú információs füzetben található részletes információ.)

Amennyiben az adózó több illetékköteles kérelmet nyújt be, de csak részben fizeti meg az eljárási illetéket, az Art. 71. §-ában foglalt szabályoknak megfelelően a teljesített befizetést az esedékesség sorrendjében kell elszámolni, és a meg nem fizetett illetéket kell az adózó adószámláján továbbra is előírni.
Az adóhatóság az eljárási illetékek megfizetésének és a megfizetés ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet szabályai alapján az illetékköteles kérelem beérkezésének megfelelő esedékességgel kötelezettségként előírja a fizetendő eljárási illeték összegét az adózó adószámláján.
Az adóhatóság a kérelem beérkezésétől számított 10. munkanapon ellenőrzi az eljárási illeteknek az adóhatóság által közzétett illetékbevételi számlára történő megfizetését.

[24] Itv. 73. § (3) bekezdése.
[25] Adóig. vhr. 20. § (3) bekezdése és 58. § (1)-(3) bekezdése.

ARCHIVUM

Amennyiben az adóhatóság észleli, hogy az eljárási illetéket nem, vagy nem teljes összegben fizették be, a hiányzó illeték összegét – a mulasztási bírsággal együtt – határozatban közli az adózóval, azzal, hogy amennyiben fizetési kötelezettségének a határozat közlésétől számított 8 napon belül eleget tesz, akkor a mulasztási bírságot nem kell megfizetnie.[26] Ha az eljárás kezdeményezésekor fennálló eljárási illetékfizetési kötelezettséget az adózó felhívás ellenére egyáltalán nem, vagy nem teljes mértékben, vagy nem a megszabott határidőben teljesítette, akkor a fizetendő illetéken felül késedelmi pótlékot kell fizetni és az adóhatóság a kötelezettség megszegése miatt a természetes személy adózót kettőszázezer forintig, nem természetes személy adózót ötszázezer forintig terjedő mulasztási bírsággal sújthatja [Itv. 82. § (1) bekezdése, Art. 220. § (1) bekezdése].
A meg nem fizetett eljárási illetéket és mulasztási bírságot az illetékes adóhatóság hajtja be az Art-ben foglalt rendelkezések szerint. Adóügyekben az eljárási illeték megfizetésének elmulasztása a kérelem elbírálásának nem akadálya [Air. 46. § (2) bekezdése].

Abban az esetben, ha az adózó az adóhatóság illetékbevételi számlájára a jogszabályban szereplő mértéknél magasabb összegű illetéket fizetett meg, akkor az adózó az így keletkezett túlfizetés visszatérítését az Art. 74. §-a alapján – a túlfizetésre vonatkozó szabályok szerint – igényelheti, feltéve, hogy az adóhatóságnál nyilvántartott tartozása nincs és bevallási kötelezettségeinek is eleget tett.

Az ügyben eljáró adóhatóság ügyintézője a hozzá került iratot minden esetben abból a szempontból is köteles megvizsgálni, hogy az iraton az illetéket szabályszerű időben, módon, vagy mértékben rótták-e le.
Amennyiben az adózó az illetékköteles eljárásoknál a közigazgatási hatósági eljárási illeték összegét az Itv. rendelkezéseivel ellentétesen a kérelmén illetékbélyeggel rótta le, a személyesen megjelenő adózótól a kérelem átvételét megtagadni nem lehet. A személyesen megjelenő adózó figyelmét fel kell hívni arra, hogy az eljárási illeték összegét az adóhatóság illetékbevételi számlájára haladéktalanul meg kell fizetnie vagy kérheti az eljárási illeték összegének átvezetését.

10. Illetékmentesség az adóigazgatási eljárásokban

A kérelemre indult adóigazgatási eljárásban az illetékkötelezettség megállapításakor figyelemmel kell lenni az Itv. illetékmentességi szabályaira és csak azon első fokú, illetve jogorvoslati eljárásért lehet megkövetelni az illeték lerovását, amelyet az Itv. nem minősít tárgyi illetékmentes eljárásnak.[27]

Tárgyi illetékmentességben részesülő eljárások:

- Az Art-ben és az Air-ban meghatározott adóhatósági igazolások – ideértve az adó- és az adóregisztrációs eljáráshoz kapcsolódó igazolást is. (Az adóhatósági igazolások kiadásáról a 22. számú füzet szól.)
- az adó-, jövedéki- és járulék ügyben az adóhatóságnál, vámigazgatási ügyben a vámhatóságnál kezdeményezett első fokú eljárás (ideértve a kizárólag ezen ügyek

[26] Itv. 73. § (3) bekezdés, 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet 5. §.
[27] Itv. 33. § (2) bekezdés 3. pont, 15. pont, 22. pont, 23. pont, 26. pont, 30. pont, Itv. Melléklet XXI. Cím 4. pont.

ARCANUM

lefolytatása érdekében indított más eljárásokat), kivéve az adó- és értékbizonyítvány kiállítása iránt kezdeményezett eljárást;
- a nyilvántartott adatokban bekövetkezett változások jogszabályi előíráson alapuló, kötelező bejelentése;
- a közérdekű bejelentés, javaslat és a panasz elbírálására irányuló eljárás;
- a költségmentesség engedélyezése iránti eljárás, valamint a költségmentesség feltételei fennállásának igazolásához kiállított irat;
- a köztartozásmentes adózói adatbázisban történő szerepeltetés kérelmezése;
- jövedelem - és illetőségigazolás kiadása;
- a közbeszerzések teljesítéséhez kapcsolódóan kiállított adóigazolás kiadása;
- magánszemélyek, egyéni vállalkozók fizetési könnyítésre (halasztás, részletfizetés), illetve adómérséklésre irányuló eljárása;
- az adóhatóság által az adózó adószámlájának egyenlegéről készített értesítés tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslati eljárás;

Mindezek alapján az első fokú adóigazgatási eljárásban a főszabály a tárgyi illetékmentesség, de a jogorvoslati eljárás általában illetékköteles.
A tárgyi illetékmentesség vizsgálata mellett figyelemmel kell lenni arra is, hogy az adózó személyes illetékmentességet[28] élvez-e. Az illeték fizetésére egyébként kötelezett személyes mentessége esetén az illetéket a mentes féltől nem lehet követelni. Személyes illetékmentesség esetén eljárási illetéket lerovatni, illetve megfizettetni nem lehet. A személyes illetékmentességre jogosultak körét az Itv. 5. § (1) bekezdése határozza meg.

11. Költségmentesség az adóigazgatási eljárásokban[29]

A hatóság annak a természetes személy ügyfélnek, aki kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt az eljárási költséget vagy egy részét nem képes viselni, jogai érvényesítésének megkönnyítésére, vagy törvényben meghatározott más fontos okból költségmentességet engedélyezhet. A költségmentesség az eljárási költség előlegezése és viselése alóli teljes vagy részleges mentességet jelent. A költségmentesség a kérelem előterjesztésétől kezdve az eljárás egész tartamára és a végrehajtási eljárásra terjed ki. Az adóhatóság előlegezi az adózó első alkalommal előterjesztett költségmentesség iránti kérelme benyújtásától az arról szóló döntés véglegessé válásáig terjedő időszakban felmerült olyan eljárási költséget, amelynek előlegezése az adózót terhelné.
Törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet meghatározhat olyan ügyfajtát, amelyben az ügyfelet költségmentesség illeti meg.

Teljes költségmentességet engedélyezhet az adóhatóság:

1.) Ha az adózó és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozók egy főre jutó havi nettó jövedelme (nyugdíja) nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, és az adózó ingatlantulajdonnal egyáltalán nem, vagy kizárólag a lakhelyéül szolgáló ingatlan tulajdonával rendelkezik. (Ilyen kérelmek esetén figyelmen kívül kell hagynia az adóhatóságnak – legfeljebb egy ingatlan tekintetében – a kétmillió forint becsült forgalmi értéket meg nem haladó tulajdoni részesedést.)

[28] Itv. 5. §.
[29] Air. 135. § és a 469/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet az eljárási költségekről, az iratbetekintéssel összefüggő költségtérítésről, a költségek megfizetéséről, valamint a költségmentességről.

ARCHÍVUM

2.) Jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata nélkül azon adózónak, aki a kérelem benyújtásakor
   a) aktív korúak ellátására jogosult, időskorúak járadékában, ápolási díjban, vakok személyi járadékában, fogyatékossági támogatásban részesül, valamint, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeket nevel vagy saját jogán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
   b) pénzellátásban részesülő hadigondozott és nemzeti gondozott,
   c) hajléktalan vagy
   d) menekült, menedékes, illetve menekültkénti vagy oltalmazottkénti elismerését kérő vagy menedékeskénti elismerését kérő személy számára biztosított ellátásra és támogatásra jogosult.

A *részleges költségmentesség* az ügyfelet valamely eljárási költségfajta vagy az eljárási költség meghatározott százalékának viselése alól mentesíti. Részleges költségmentességet akkor engedélyezhet az adóhatóság, ha az adózó és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozók egy főre jutó havi nettó jövedelme (nyugdíja) nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, és az adózó ingatlantulajdonnal egyáltalán nem, vagy kizárólag a lakhelyéül szolgáló ingatlan tulajdonával rendelkezik. (Ilyen kérelmek esetén figyelmen kívül kell hagynia az adóhatóságnak – legfeljebb egy ingatlan tekintetében – a hárommillió forint becsült forgalmi értéket meg nem haladó tulajdoni részesedést.)

Különös méltánylást érdemlő esetben – különösen, ha az ügyfél és az általa eltartott személyek létfenntartása veszélyeztetett – a teljes költségmentesség feltételeinek hiányában, de a részleges költségmentesség feltételeinek fennállása esetén teljes költségmentesség; a részleges költségmentesség feltételeinek hiányában is részleges költségmentesség engedélyezhető.

A költségmentesség engedélyezésére irányuló kérelem benyújtásakor igazolni kell az ügyfél és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó vagyoni és jövedelmi helyzetének megítéléséhez szükséges körülményeket. Ha az ügyfél, valamint a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó nem áll munkavégzésre irányuló jogviszonyban és nem részesül nyugellátásban, valamint egyéb jövedelme sincs, a kérelemben erről a tényről nyilatkozni kell. Az ügyfél a kérelemben további olyan körülményeket tárhat fel, amelyek alapján az adóhatóság őt különös méltánylást érdemlő esetben költségmentességben részesítheti.
Az eljárási költség előlegezése és viselése alóli költségmentesség a költségmentesség alapjául szolgáló feltételeknek az eljárás folyamán történő bekövetkezése esetén is engedélyezhető. A költségmentesség alapjául szolgáló feltételek megváltozása esetén a költségmentesség módosítható vagy visszavonható.

Az ügyfél a költségmentesség alapjául szolgáló feltételek megváltozását a változás bekövetkezésétől számított öt napon belül köteles az adóhatóságnak bejelenteni. Ha az ügyfél
– a feltételek megváltozására vonatkozó bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget, vagy
– a költségmentesség engedélyezésére irányuló kérelemben valótlan adatokat szolgáltat,
az adóhatóság a költségmentességet engedélyező végzés módosításával vagy visszavonásával egyidejűleg dönt az eljárási költség előlegezéséről és viseléséről.

Az adóhatóság az ügyfelet a költségmentességet engedélyező végzésében tájékoztatja a bejelentés elmulasztásának és a valótlan adatszolgáltatásnak a jogkövetkezményeiről. Az ügyfél valótlan adatszolgáltatása esetén igazolási kérelmet terjeszthet elő, melyben igazolhatja, hogy a valótlan adatok szolgáltatására önhibáján kívül eső okból került sor.

ARCHIVUM

A költségmentesség biztosítása esetén annak hatálya a kérelem előterjesztésétől kezdődően – általában – kiterjed az egész eljárásra, így az első és a másodfokú adóigazgatási eljárásra, valamint a végrehajtási eljárásra is. Részleges költségmentesség engedélyezése esetén az adózó az erre vonatkozó végzésben meghatározott körben és mértékben mentesül a költségek viselése alól. A felügyeleti intézkedés iránti kérelem rendkívüli jogorvoslatnak minősül, ezért az adózónak a költségmentességet újból kell kérelmeznie, legfeljebb – attól függően, hogy időben milyen friss adatok állnak az adóhatóság rendelkezésére – mentesülhet egyes adatok igazolása alól.
A költségmentesség iránti kérelem elutasításáról (visszavonásáról, módosításáról) szóló végzés ellen önálló fellebbezésnek van helye.
A költségmentesség engedélyezése iránti eljárás – a költségmentesség iránti kérelmet és a feltételek fennállásának igazolásához szükséges iratok kiállítását is ideértve – az Itv. 33. § (2) bekezdésének 22. pontja szerint tárgyánál fogva illetékmentes.

12. Az adóigazgatási jogorvoslati eljárások illetékének visszatérítése

Az előre megfizetett jogorvoslati eljárási illetéket az adózónak akkor kell visszatéríteni, ha a kifogásolt döntés vagy intézkedés az adózó hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult.[30] A visszatérítésnek tehát olyan esetben van helye, ha a megváltoztatott vagy megsemmisített döntés/intézkedés úgy sértett anyagi vagy eljárásjogi szabályt, hogy a jogszabálysértő adóigazgatási döntés/intézkedés összességében hátrányosabb az adózóra nézve. A jogorvoslati eljárásban lerótt illeték visszatérítése e két egyidejűleg meglévő feltétel esetén lehetséges.
Az eljáró adóhatóság az adózó kérelme nélkül is hivatalból intézkedik a jogorvoslati eljárás során hozott döntésében az előre megfizetett illeték visszatérítése iránt. Az adóhatóság illetékbeszedési számlája javára megfizetett jogorvoslati eljárás illetékének visszatérítését az alapügyben eljárt elsőfokú adóhatóság foganatosítja.[31]

Az elsőfokú eljárásban lerótt illeték visszatérítése kérelemre akkor lehetséges, ha a hatóság a kérelmet visszautasítja, vagy ha az eljárás megszüntetésének oka, hogy a kérelem visszautasításának lett volna helye, vagy az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott üggyel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, és törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére.[32] A jogorvoslati eljárásban lerótt illeték visszatérítésének akkor nincs helye, ha a kifogásolt határozat módosítására, visszavonására nem jogszabálysértés miatt, hanem egyéb okból kerül sor.
Amennyiben azonban az első fokú határozatban alapul vett, ún. határozati tényállás alapján megalapozottnak tűnik a döntés, de a határozati tényállás eltér a valóságos történeti tényállástól (például az adózó fellebbezésében olyan új tényeket tárt fel, melyről az első fokú adóhatóság nem tudott, de figyelembe kellett volna vennie a határozathozatalnál), az alaphatározat jogszabálysértőnek minősül és rendelkezni kell a lerótt illeték visszatérítéséről.
Vissza kell téríteni az illetéket abban az esetben, ha az adózó az adóhiányra vonatkozó megállapításokat és a mulasztási bírság kilátásba helyezését, illetve a számviteli rend helyreállítására való kötelezést is megfellebbezi és a jogorvoslat során csak az utóbbiakat és nem az összegszerűséget érinti a határozat megváltoztatása.

[30] Itv. 32. § (1) bekezdése.
[31] Itv. 32. § (2)-(3) bekezdése.
[32] Itv. 80. § (1) bekezdés k) pontja.

ARCHÍVUM

Az Air. 120. §-ában meghatározott feltételekkel az első fokú adóhatóság az adózó fellebbezésének benyújtását követően saját hatáskörben a jogsértő határozatát/végzését a fellebbezésnek megfelelően módosíthatja, visszavonhatja. Ha az első fokú adóhatóság a fellebbezés felterjesztése előtt észleli, hogy a döntése az adózó hátrányára jogszabálysértő, akkor a jogsértést orvosló döntésében a lerótt illeték visszatérítéséről is intézkednie kell.
Amennyiben az adózó a felterjesztés előtt visszavonja a fellebbezését, nincs helye a megfizetett illeték visszatérítésének.

Amennyiben a felügyeleti intézkedés során olyan jogszabálysértés kerül megállapításra, melyet már a fellebbezés elbírálásakor figyelembe kellett volna venni, nem csak a felügyeleti eljárási illeték, de a fellebbezés során lerótt jogorvoslati illeték visszatérítéséről is rendelkezni kell, a jogorvoslati eljárásban irányadó feltételekkel.

Ha a lerótt illeték visszatérítésének helye van, erről hivatalból a jogorvoslati eljárást lezáró, vagy arra tekintettel hozott határozatban,[33] kell intézkedni, meg kell jelölni az adózó által ténylegesen lerótt és a visszatérítendő illeték összegét. Az adóhatóság illetékbeszedési számlája javára megfizetett jogorvoslati eljárás illetékének visszatérítését az alapügyben eljárt elsőfokú adóhatóság foganatosítja.[34] A visszatérítésre rendelkezésre álló határidő a határozat véglegessé válásának napját követő 30. nap.

Amennyiben az adózónak az adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása, illetve egyéb adók módjára behajtandó köztartozása van, akkor az Art. 76. § (2) bekezdése értelmében az adóhatóság a visszatérítendő illeték összegét a tartozás erejéig visszatarthatja, amellyel a tartozás megfizetettnek minősül. A felszámolás alatt álló adózóknál a visszatartás helyett beszámításnak van helye.[35]

Amennyiben az adóhatóság illetékbevételi számlájára megfizetett illeték visszatérítésére kerül sor, akkor a pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó részére csak a belföldi pénzforgalmi számlájára történhet az utalás, míg a pénzforgalmi számlával nem rendelkező adózó részére postai úton, illetve bankszámlára teljesíthető a visszatérítés.[36]
Az illetékbélyeggel lerótt illeték visszatérítése esetén a határozatnak az adózó lakóhelye (székhelye) szerint illetékes adóhatósághoz továbbításáról az első fokú adóhatóság gondoskodik.

Ha az adózó a jogorvoslati illetéket nem fizette meg és e mulasztása miatt az adóhatóság mulasztási bírságot szabott ki terhére, majd a jogorvoslati illetéket az adózónak az Itv. alapján utóbb vissza kellett téríteni, illetve a jogorvoslati illeték visszatérítésének lett volna helye, akkor a kiszabott mulasztási bírság törlésének is helye van.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

[33] Itv. 32. § (2) bekezdése.
[34] Itv. 32. § (3) bekezdése.
[35] A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 36. § (1) bekezdése és 38. § (1)-(3) bekezdése alapján.
[36] Art. 66. § (3) bekezdése.

ARCHÍVUM